

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA I UPRAVE

KLASA: 011-02/20-01/227
URBROJ: 514-U-05-01/1-20-3
Zagreb, 20. listopada 2020.

3

30-10-2020

P o s t a dostava 12:15
Broj posrednika 1 prijava 1
KLASA:
URBROJ: U-1-2232/20

U-1-3753/20

Prilog

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Trg sv. Marka 4, Zagreb

PREDMET: Prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom
Republike Hrvatske Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor
- očitovanje, dostavlja se

VEZA: Broj: U-I 2232/2020 i U- I 3753/2020, od 17. rujna 2020. godine

Slijedom zahtjeva iz akta gore naznačene brojčane oznake, Ministarstvo pravosuđa i uprave izradilo je, sukladno članku 42. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 99/99, 29/02 i 49/02), očitovanje u predmetu Prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom Republike Hrvatske Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor koji se dostavlja u prilogu ovog akta.

Prilog:

- kao u tekstu

O tome obavijest:

- Vlada Republike Hrvatske

224

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA I UPRAVE

KLASA: 011-02/20-01/227
URBROJ: 514-U-05-01/1-20-2
Zagreb, 20. listopada 2020.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE ZAGREB

Na broj: **U-I-2232/2020**
U-I-3753/2020

PREDMET: Prijedlozi za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom Republike Hrvatske Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor,
- očitovanje, **daje se**

Dopisom Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj gornji od 17. rujna 2020. godine, upućenim ministru pravosuđa i uprave dr. sc. Ivanu Malenici, traženo je očitovanje na navode prijedloga za pokretanje postupka ocjene suglasnosti s Ustavom Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 i 5/14 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske – u nastavku teksta: Ustav) Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor („Narodne novine“, br. 116/99, 109/00, 53/03, 167/03, 44/06, 19/07, 20/09, 145/10, 24/11, 93/11 – odluka USRH, 19/15, 104/15 – odluka i rješenje USRH i 98/19) koje su podnijeli

1. 29 predlagatelja (Josip Stjepandić i dr.) koje zastupa Mate Knezović, odvjetnik u Zagrebu (prijedlog broj: U-I-2232/2020);
2. dr. sc. Goran Čular iz Zagreba, Dubrava 212 (prijedlog broj: U-I-3753/2020).

Slijedom traženja Ustavnog suda Republike Hrvatske, Ministarstvo pravosuđa i uprave očituje se kako slijedi:

Vežano uz Prijedlog podnositelja Josipa Stjepandića i drugih

Podnositelji Prijedloga predlaže pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom članka 6. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor koji glasi:

„Članak 6.

Izbori se provode na biračkim mjestima na području Republike Hrvatske i u sjedištima diplomatsko-konzularnih predstavništava Republike Hrvatske“

i to u na dio odredbe članka 6. koji se odnosi provođenje izbora na biračkim mjestima u sjedištima diplomatsko-konzularnih predstavništava, odnosno kako podnositelji navode na „ograničenje biračkog mjesta na sjedišta diplomatsko-konzularnih predstavništava Republike Hrvatske“

te na

članak 8. Zakona koji glasi:

„Članak 8.

Birači koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj imaju pravo na zastupljenost u Saboru i biraju tri zastupnika na temelju kandidacijskih lista u posebnoj izbornoj jedinici, a na kandidiranje i izbor zastupnika u Sabor na odgovarajući način se primjenjuju odredbe ovoga Zakona o preferencijskom glasovanju“.

i to na dio odredbe koji se odnosi na broj zastupnika koji u Hrvatski sabor biraju birači koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, odnosno kako podnositelji navode da se „Prijedlog odnosi na dio koji broj prava na zastupljenost u Saboru na tri zastupnika“.

Podnositelj u Prijedlogu nadalje navode odredbe Ustava Republike Hrvatske za koje smatraju da su posebno važne u ovoj ustavnosudskoj stvari kao što su odredbe članka 1. 3. , 5., 6., 10., 14., 44., 45., 70. i 146.

Zaključno, podnositelji Prijedloga za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti odredbi članka 6. i članka 8. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor predlažu da se utvrdi njihova protuustavnost, da se navedene odredbe ukinu, te da se daju upute u kojem vremenu je Hrvatski sabor dužan donijeti zakonske odredbe koje će biti u skladu s Ustavom Republike Hrvatske. Nadalje, predlagatelji predlažu da se zadnji izbori provedeni prije donošenja ocjene proglašene nelegalnima, da se u skladu s odredbi članka 92.h Hrvatskom saboru uputi posebno izvješće o uočenim pojavama neustavnosti i zakonitosti vezanima uz koliziju ustavne odredbe članka 45. stavka 2. i 3. Ustava te drugih odredaba navedenog zakona s temeljnim načelima ustavnog poretka, da se daju upute o primjeni temeljenih načela Ustava, posebno odredbi članka 10., 14. stavka 2. te članka 45. stavka 1. te drugim odredbama Ustava i Konvencije koji jamče jednakost svih pred zakonom. Podnositelju prijedloga predlažu da zbog osobitog značaja za javni i politički život Republike Hrvatske da se odredi javna rasprava u ovom ustavnopravnom pitanju te da se predstavnicima tiska i podnositeljima omogući nazočnost na javnoj raspravi koja bi bila zakazana povodom ovog prijedloga, sve sukladno odredbi članka 45. stavka 3. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske.

Ministarstvo pravosuđa i uprave navode iz Prijedloga smatra neosnovanim te u svezi svega istaknutoga u nastavku daje cjelovito očitovanje.

U Izvorišnim osnovama Ustava propisano je među ostalim da se Republika Hrvatska oblikuje i razvija kao suverena i demokratska država u kojoj se jamče i osiguravaju ravnopravnost, slobode i prava čovjeka i državljanina, te promiče njihov gospodarski i kulturni napredak i socijalno blagostanje.

Člankom 1. Ustava propisano je da je Republika Hrvatska jedinstvena i nedjeljiva demokratska i socijalna država u kojoj vlast proizlazi iz naroda i pripada narodu kao zajednici slobodnih i ravnopravnih državljana, a narod tu vlast ostvaruje izbornom svojih predstavnika i neposrednim odlučivanjem.

Ustav u članku 3. propisuje je da su sloboda, jednakost, nacionalna ravnopravnost i ravnopravnost spolova, mirotvorstvo, socijalna pravda, poštivanje prava čovjeka, nepovredivost vlasništva, očuvanje prirode i čovjekova okoliša, vladavina prava i demokratski višestranački sustav najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske i temelj za tumačenje Ustava.

Ustav u članku 5. stavku 1. propisuje da u Republici Hrvatskoj zakoni moraju biti u suglasnosti s Ustavom, a ostali propisi i sa zakonom.

Člankom 10. stavkom 1. Ustava propisano je da Republika Hrvatska štiti prava i interese svojih državljana koji žive ili borave u inozemstvu i promiče njihove veze s domovinom.

Ustavom u članku 14. propisano je da svatko u Republici Hrvatskoj ima prava i slobode, neovisno o njegovoj rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama te da su svi pred zakonom jednaki.

Člankom 45. Ustava propisano je da hrvatski državljani s navršениh 18 godina (birači) imaju opće i jednako biračko pravo u izborima za Hrvatski sabor, Predsjednika Republike Hrvatske i Europski parlament te u postupku odlučivanja na državnom referendumu, u skladu sa zakonom.

U izborima za Hrvatski sabor birači koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj imaju pravo izabrati tri zastupnika, u skladu sa zakonom.

U izborima za Hrvatski sabor, Predsjednika Republike Hrvatske i Europski parlament te u postupku odlučivanja na državnom referendumu biračko se pravo ostvaruje na neposrednim izborima tajnim glasovanjem, **pri čemu birači koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj ostvaruju biračko pravo na biračkim mjestima u sjedištima diplomatsko-konzularnih predstavništava Republike Hrvatske u stranoj državi u kojoj prebivaju.**

U izborima za Hrvatski sabor, Predsjednika Republike Hrvatske i Europski parlament te u postupku odlučivanja na državnom referendumu ostvarivanje biračkog prava Republika Hrvatska osigurava i svojim državljanima s prebivalištem u Republici Hrvatskoj koji se u doba izbora zateknu izvan njezinih granica tako da mogu glasovati u sjedištima diplomatsko-konzularnih predstavništava Republike Hrvatske u stranoj državi u kojoj se nalaze ili na koji drugi način određen zakonom.

Člankom 6. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor propisano je da se izbori provode na biračkim mjestima na području Republike Hrvatske **i u sjedištima diplomatsko-konzularnih predstavništava Republike Hrvatske**, dok je člankom 8. istoga Zakona propisano da birači koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj imaju pravo na zastupljenost u Saboru i biraju tri zastupnika na temelju kandidacijskih lista u posebnoj izbornoj jedinici, a na kandidiranje i izbor zastupnika u Sabor na odgovarajući se način primjenjuju odredbe toga Zakona o preferencijskom glasovanju.

Temeljem prethodno navedenih ustavnih i zakonskih odredbi, ističe se kako je u skladu Ustavom građanima Republike Hrvatske koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj osigurano pravo na biranje zastupnika u Hrvatski sabor u posebnoj izbornoj jedinici na biračkim mjestima koja se nalaze u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Republike Hrvatske u stranoj državi u kojoj prebivaju.

Naime, odredbama Ustava jamči se na jednaki način svim državljanima Republike Hrvatske, pa tako i onima koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatske da ostvaruju kao narod vlast putem svojih izabраниh predstavnika, u ovom slučaju zastupnika u Hrvatskom saboru.

Tako se ostvaruju i najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske poput jednakost, poštivanja prava čovjeka, vladavine prava i demokratskog višestranačkog sustava.

Stavkom 1. članka 45. Ustava zajamčeno je hrvatskim državljanima s navršениh 18 godina (birači) opće i jednako biračko pravo za Hrvatski sabor, Predsjednika Republike Hrvatske i Europski parlament te u postupku odlučivanja na državnom referendumu, u skladu sa zakonom.

Nadalje, odredbe članka 6. i 8. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor, a koj se osporavaju u Prijedlog u suglasnosti su s odredbama članka 45. Ustava te predstavljaju njegovu razradu.

Imajući u vidu brojnost državljana Republike Hrvatske koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, upravo se Ustavom te na njemu donesenim Zakonom jamči ostvarivanje prava tih hrvatskih državljana na jednakost koja se ovom slučaju ostvaruje putem općeg i jednakog prava na izborima za Hrvatski sabor, odnosno na biranje zastupnika na biračkim mjestima u sjedištima diplomatsko-konzularnih predstavništava Republike Hrvatske u stranoj državi u kojoj prebivaju. Na ovakav se način jamče i prava i interesi državljana Republike Hrvatske koji žive ili borave u inozemstvu i putem Ustavom zajamčenog i Zakonom propisanog prava na izbor zastupnika u Hrvatski sabor.

Zaključno se navodi, kako se smatra da nije moguće tražiti ocjenu ustavnosti pojedinih odredbi zakona, a koje su istovrsne s odredbama Ustava i na sadržajno jednak način čine njegovu razradu, jer bi to u konkretnom slučaju predstavljalo ocjenu ustavnosti odredbi Ustava.

Slijedom svega navedenog, člancima 6. i 8. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabora nisu povrijeđene odredbe članka 1., 3., 5., 6., 10., 14., 44., 45., 70. i 146. Ustava Republike Hrvatske te se stoga predlaže Ustavnom sudu Republike Hrvatske donošenje odluke kojom se ne prihvaća predmetni Prijedlog podnositelja Josipa Stjepandića i drugih koje zastupa odvjetnik Mate Knezović iz Zagreba.

Vezano uz Prijedlog podnositelja dr. sc. Gorana Čulara

Podnositelj Prijedloga predlaže pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom članka 25. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor („Narodne novine“, broj 19/15) koji je u nepromijenjenom obliku i sada na snazi. Tim je člankom ističe podnositelj izmijenjen dotadašnji članak 42. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor, pa je sada novi članak 42. sastavni dio Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor.

Podnositelj u prijedlogu navodi odredbe članka 42. te nadalje navodi da u ovom predmetu smatra važnim odredbe članka 1. stavka 3., članka 71. i članka 72. Ustava jer smatra da članak 42. Zakona o kojim se regulira određivanje zamjenika u Hrvatskom saboru nije suglasan s Ustavom jer je mišljenja da je isti protivan:

- dijelu članka 3. stavka 1. Ustava koji glasi: „Narod ostvaruje vlast izborom svojih predstavnika...“ jer smatra da se predstavnici naroda isključivo određuju izborom, a ne imenovanjem ili nekom drugom vrstom postavljanja, kao i da je riječ o predstavnicima naroda, a ne predstavnicima drugih tijela ili organizacija;

- članku 71. Ustava, a posebno dijelu: „Hrvatski sabor je predstavničko tijelo građana...“ da se ovaj dio razumijeva u smislu da je Hrvatski sabor isključivo predstavničko tijelo građana, a ne tijela ili organizacija;

- članku 72. Ustava, a posebno dijelu koji utvrđuje da se zastupnici: „...biraju neposredno od strane građana i ni u kom slučaju da građani biraju tijela ili organizacije koje će u njihovom ime određivati zastupnike u Hrvatskom saboru.“

Stoga nadalje, predlagatelj iznosi mišljenje da članak 42. izlazi iz ustavnih okvira jer omogućuje: da se zastupnici u Hrvatskom saboru ne biraju, već određuju voljom neke organizacije ili političke stranke i da tim izbori postaju posredni.